

Калюжна А. О.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Поліщук М. Г.
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КАРАНТИННІ ОБМЕЖЕННЯ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Згідно Конституція України, яка в ст. 3 проголошує, що «людина є найвищою соціальною цінністю, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Тобто пріоритетом у вирішенні питань на всіх законодавчих рівнях є життя та здоров'я людини. [1]

COVID-19 став характеристикою нелегкого року 2020 для всього світу. 11 березня 2020 року ВООЗ охарактеризувала спалах COVID-19 у світі як пандемію. Організація визначила чотири сценарії розвитку подій у країнах для COVID-19, які розроблені в залежності від їх готовності: Critical preparedness, readiness and response actions for COVID-19.. Перший сценарій, в результаті їм вдалося уникнути стрімких та великих спалахів (деякі країни Південно-Східної Азії, Карибського басейну, Африки та Тихоокеанського регіону), другий сценарій спостерігався в багатьох країнах Європи (масштабні спалахи захворювання, проте їх вдалося взяти під контроль завдяки сильному керівництву), третій сценарій розвертався в країнах, яким вдалося подолати перший пік спалаху хвороби, проте вони послабили обмеження і тепер змушені боротися з новою хвилею захворювання (глава ВООЗ не навів приклади), четвертий сценарій — фаза інтенсивної передачі інфекції (Америка, Південна Азія і кілька країн Африки)[4]. Наша країна Україна, також не була готова до такої масштабності. Статистичні данні у всьому світі говорять, що загалом на 07.11.2020 заражені 49 790 473, померло- 1 250 783, одужали 35 342 929, зараз хворіють - 13 196 761[12]. В Україні за статистичними даними на 07.11.2020 МОЗ в Україні зафіксували антирекорд +10 7 антирекорд +10 746 захворілих за добу, загалом -450 934 лабораторно підтвер-

джених випадки COVID-19, із них 8 312 летальних, 204 229 пацієнтів одужали[13]. Нажаль ці данні з кожним днем ростуть, але позитивним є те що, число одужалих з кожним днем стає більшим та навіть 6.11.2020 зафіксували рекорд числа людей, які одужали за добу 10 762 .

Щодо карантинних обмежень в Україні, котрі були установленні Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року No 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID -19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»[3]. Відповідно до ч. 2 ст. 29 Загальної Декларації під час здійснення своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом винятково з метою забезпечення

належного визнання та поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, суспільного порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві [2].

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України» епідемію коронавірусу можна назвати, як один із видів надзвичайної ситуації, що може загрожувати. Під час надзвичайних ситуацій міжнародне дозволяє державам відступати виконання деяких своїх міжнародних зобов'язань щодо захисту прав людини, призупиняти дію національного законодавства, тобто надає право державам на дерогацію. Дерогація (з англ. derogation) – це ситуація, за якої закон, постанова або рішення скасовується частково; юридичний термін, що означає часткове анулювання певного закону. Тобто, єдиним виправданням для держави, яка застосовує дерогацію, є стан необхідності [11].

На сьогодні питання щодо карантинних обмежень в Україні, які порушують права людини є доволі актуальним, різні вчені розглядають дане питання з двох боків, а саме: 1.Порушення прав людини під час карантину- це необхідна, правомірна дія; 2.Порушення прав людини під час - це протиправна дія, яка порушує право на свободу та особисту недоторканність. З 13.10.2020 в Україні посилюються карантинні заходи та продовжує діяти адаптований карантин до 31.12 2020. Відповідно до нього всю країні в залежності від випадків, заражень поділено до зелену, жовту, оранжеву та червону зону. Зелена зона передбачає, що немає сплеску захворювань, завантаженості ліжок у лікарні на рівні 5%. перебування у громадських будівлях в масках або респіраторів масові заходи за участі більше 50 осіб кінотеатри та заклади культури з наповненістю не більше 50% місць у кожному окремому кінозалі або залі, перевезення пасажирів тільки в межах сидячих місць відвідування закладів дошкільної, шкільної, позашкільної та спеціалізованої освіти, якщо на самоізоляції понад 50% дітей та персоналу закладу, робота кафе, барів, ресторанів після 22-ї та до 7-ї години. Але дозволяється адресна доставка та на винос. Жовта зона, якщо 5 днів поспіль змінюються показники захворювань. При цьому завантаженість лікарняних ліжок на рівні від 5% до 50%, не враховуючи у дитячих тапологових відділеннях. Забороненні масові заходи за участі більше 30 осіб відвідування установ соціального захисту, в

яких перебувають люди похилого віку, крім тих, що надають послуги кризово, на вході до закладів чи заходів потрібно розмістити інформацію про можливу кількість відвідувачів. В помаранчевій зоні діють заборонені заходи, якщо завантаження ліжок становить від 50% до 75%, не враховуючи у дитячих та пологових відділеннях. В цій зоні заборонені масові заходи за участі більше 20 осіб, робота закладів розміщення (хостели, туристичні бази тощо), окрім готелів, планові госпіталізації в лікарнях, спортзали, фітнес-центри, заклади культури, прийом нових змін в дитячі табори, обмеження жовтої і зеленої зон зберігаються. Контроль має здійснювати власник приміщення або організаторподії, обмеження зеленої зони зберігаються та четверта Червона зона є найнебезпечнішою, сплеск захворювань. Більше 320 хворих на 100 тис населення протягом 14 днів. Завантаженість ліжок понад 75% протягом, не враховуючи у дитячих та пологових відділеннях. Заборонена робота громадського транспорту відвідування закладів освіти, відвідування закладів сфери культури, кінотеатрів, діяльність ТРЦ, кафе та ресторанів, обмеження зеленої, жовтої та помаранчевої зон зберігаються, відвідування закладів торговельного і побутового обслуговування населення. Для червоної зони обмеження та їх кількість встановлює спільним рішенням державна та регіональна комісії ТЕБ і НС. Це може бути одномоментне закриття всіх сфер, або поступове обмеження для закладів, які в конкретному регіоні призводять до спалахів хвороби[7]. Науковці також вбачають порушення прав людини за цими обмеженнями. На думку, Клецової, найбільш дискутованими стали обмеження:: 1) виникнення застосунків, які відстежують переміщення осіб та їх контакти з іншими, як порушення права на повагу до приватного життя відповідно до статті 8 Європейської Конвенції з прав людини; 2) примусова обсервація громадян, як обмеження права на свободу та особисту недоторканність, які зазначені у статті 5 Європейської Конвенції прав людини [6]; 3) блокування транспортного сполучення між населеними пунктами, обмеження переміщення через державний кордон, як порушення права громадян на свободу пересування (стаття 2 Протоколу 4 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод; 4) обмеження права на свободу мирних зібрань і зібрань більше двох осіб (стаття 11 тієї ж Конвенції); 5) заборона відвідувати церкви та навчальні заклади, відповідні заходи (стаття 9 Європейської Конвенції з прав людини); 6) обмеження у доступі до медичної допомоги, що виражається в тимчасовому припиненні проведення заходів із планової госпіталізації та операцій, крім термінових і невідкладних (стаття 14 Конвенції про заборону дискримінації за будь-яких обставин [6] конкретний випадок порушення соціального права також були зафіксовані а це: конкретні випадки відмови лікарів госпіталізувати хворих осіб, у котрих було виявлено коронавірусну інфекцію, що активно висвітлювалось у засобах масової інформації[15]. Реальні факти порушень свободи думки і були зафіксовані Інститутом масової інформації станом червень їх було 31 порушення свободи слова, пов'язане з дією карантину, оголошеного в Україні 12 березня через панде-

мію корона вірусу [5]. Деякі науковці, під впливом епідемії COVID-19 країни, пропонують ставити права людини на перше місце при карантинних обмеженнях, аледеякими пом'якшеннями. Наприклад обмеження у пересуванні мають бути пом'якшені шляхом надання інформації щодо рекомендацій про дотримання безпеки власного здоров'я, а також соціальної допомоги тим, хто через призупинення громадського транспортного сполучення втратив можливість дістатися роботи або закладів першої необхідності (продуктові магазини, лікарні, аптеки) [6]. Проаналізувавши судову практику щодо нашої теми так, Конституційно Суду України 28 серпня 2020 року ухвалив рішення (№ 10-р/2020) у справі за конституційним поданням Верховного Суду стосовно (не) конституційності положень законів та актів Кабінету Міністрів України про встановлення карантинних обмежень. У висновку Конституційний Суд наголосив, що обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина є можливим у випадках, КС надав оцінку щодо неконституційності обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина підзаконними актами, хоча і закрити провадження в частині розгляду питання про неконституційність оскаржуваних положень актів уряду, якрезультат тепер такі обмеження можуть вводитися виключно законами та тільки у передбачених Конституційних випадках [10]. Тому за останніми даними під час чергового засідання Кабінету Міністрів України 4 листопада 2020 року. Прем'єр-міністр Денис Шмигальзначив, що Уряд збільшує кількість тестувань та кількість ліжок, активно працює, аби підвести до них кисень. «Минулого тижня на ці потреби виділили додаткові 600 млн грн. Ще 1 млрд грн було виділено з Фонду боротьби з коронавірусом на тести. Мова йде про закупівлю 2 млн швидких тестів, при використанні яких результат можна отримати за лічені хвилини. Це рішення одне з багатьох, які ми щотижня приймаємо для підтримки нашої медичної системи, а також, що Кабінет Міністрів не має наміру зараз запровадження локдаун в країні. Тому ми можемо стверджувати, що з боку держави протидія коронавірусу посилюється з кожним днем та без більш-менш жорстких порушень прав людини[14].

Отже, як ми бачимо ситуація щодо карантинних обмежень в Україні, які порушують права людини є проблематичною. Ми вважаємо, що потрібно знайти баланс між обмежувальними карантинними заходами для збереження життя та здоров'я всіх осіб, які перебувають на території нашої держави та не порушенням чи обмеженням прав і свобод людей. Доцільно вивчати та порівнювати з нашої державою досвід зарубіжних країн у протидії порушенням прав, посадові особи повинні більш якісно, враховуючи всі аспекти даної проблеми, приймати нормативно-правові акти які регулюють ці положення. На нашу думку ця проблематика повинна досліджуватись серед науковців, юристів та висвітлюватись в засобах масової інформації, бо якщо ми будемо знати реальні факти порушення, обмежень, що суперечать закону та лише тоді ми зможемо вдосконалювати законодавство та швидше протидіяти цій пандемії.

1. Конституція України/Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 07.11.2020).
2. Загальна декларація прав людини рос/укр./URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text, с. 10
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 211 2020 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-п#Text> (дата звернення 07.11.2020).
4. Клецова Н. В, Шишлевська П.Р., Порівняння міжнародного досвіду впливу оприлюднення інформації щодо пандемії COVID-19 на основоположні права людини. . URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/549-Текст%20статті-1933-1-10 20200924.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/549-Текст%20статті-1933-1-10%20200924.pdf).
5. Карантинні заходи КМУ Режим доступу. URL: <https://covid19.gov.ua/karantynni-zakhody>
6. Кодекс цивільного захисту України /Електронний режим доступу . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності). Електронний режим доступу . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-20#Text>.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності). Електронний режим доступу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-20#Text>].
9. Серватюк Л. В, Правомірне обмеження прав людини: міжнародне національне право. Електронний ресурс доступу URL: http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v32/32_2020.pdf#page=23 (дата звернення 07.11.2020)
10. Статистичні дані, щодо коронавірусу Електронний ресурс Режим доступу: . URL: <https://index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/> (дата звернення 07.11.2020).

Сойка Ю. Ю.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Поліщук М. Г.
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ РОЗГЛЯДУ МАЛОЗНАЧНИХ СПРАВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

В Україні активно ведеться процес євроінтеграції, у зв'язку з цим запроваджуються безліч нових правових норм, з метою покращення загального становища життя суспільства. Метою реформи цивільного судочинства в